

2021

Ahi Evran Yılı

Yüzyıllardır Anadolu'ya Işık Tutan Birlik: *Ahilik*

Kardeşliğin, cömertliğin, fedakârlığın, dürüstlüğün, ahlakın, sanatın ve bilimin esas alındığı Ahilik Teşkilatı, 1200'lü yıllarda esnaf ve sanatkârlar tarafından Anadolu'da kuruldu

Hazırlayan: Ömer KIZILYER

Orta Asya'da hüküm süren Oğuz Yabguluğu yıkılınca (1040), Oğuz Türkleri yavaş yavaş Selçuklu egemenliği altına girerek Anadolu'ya göç etmeye başladı. Ekseriyeti göçebe olan Oğuzlar, kopup geldikleri Orta Asya bozkırlarına benzediği için daha çok Orta Anadolu kırsalını mesken olarak tercih ediyorlardı. Dolayısıyla Orta Anadolu'nun Türkleşip İslamlaşması hızlı olurken, şehirlerde bu dönüşüm yavaştı. İslam dini de, yerleşik hayatı gerekli kılıyordu. İşte bu sebeple; göçebe Türkmenlerin İslamlaşma sürecini hızlandırmak, Anadolu'yu Türk yurdu haline getirmek, şehirlerde yaşayan Rum ve Ermeni tacirleriyle rekabet edebilmek amacıyla ve

Hacı Bektaş-ı Veli'nin tavsiyesiyle Ahilik Teşkilâtı, Ahi Evran tarafından Anadolu'da kuruldu.

Ahilik Teşkilatı Nedir?

Ahiliğin kelime anlamı Arapça 'kardeşim' ya da Türkçe 'akı' (Divan'ül Lügat'it Türk'te), 'cömert' ve 'eli açık' anlamında kullanılmaktadır.

Ahilik, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu'da yaşayan halkın sanat, ticaret, ekonomi gibi çeşitli meslek alanlarında yetişmelerini sağlayan, onları ahlaki yönden yetiştiren, çalışma yaşamını iyi insan mezziyetlerini esas alarak düzenleyen bir

örgütlenmedir. Kendi kural ve kurulları vardır. Günümüzün esnaf odalarına benzer bir işlevi olan Ahilik; iyi ahlakın, doğruluğun, kardeşliğin, yardımseverliğin kısacası bütün güzel meziyetlerin birleştiği bir sosyo-ekonomik düzendir.

Anadolu'dan Orta Asya'ya kadar esnaf ve sanat ustalarını tek çatı altında toplamayı amaçlayan Ahilik Teşkilatı'nın ahlaki değerleri ve örgütsel yapısı, bugünkü birçok esnaf, sanat ve

ticaret kurumunun örgütlenmesinin temeli olmuştur.

Ahiliğin 7 Kuralı

Ahi olmak ve peştamal kuşanmak için kişinin bir Ahi tarafından önerilmesi zorunludur. Üye olmak isteyenlerden yedi fena hareketi bağlaması ve yedi güzel hareketi açması beklenmektedir: Bu hareketler:

- 1) Cimrilik kapısını bağlamak, lütuf kapısını açmak,
- 2) Kahır ve zulüm kapısını bağlamak, ilim ve mülâyemet kapısını açmak,
- 3) Hırs kapısını bağlamak, kanaat ve rıza kapısını açmak,
- 4) Tokluk ve lezzet kapısını bağlamak, riyazet kapısını açmak,

5) Halktan yana kapısını bağlamak, Hak'tan yana kapısını açmak,

6) Herze ve hezeyan kapısını bağlamak, marifet kapısını açmak,

7) Yalan kapısını bağlamak, doğruluk kapısını açmak.

Bu kuralların yanı sıra bir de Ahilik Teşkilatı'na katılmayan unsurlar vardı. Bunlar kafirler, çevresinde iyi tanınmayanlar, kötü söz getirebileceği düşünülenler, zina ettiği ispatlananlar, katiller, hırsızlar, dellallar, vergi memurları, vurgunculardı. İşte bu unsurlar örgüte dahil olamıyorlardı.

Ahiliğin Kadın Kolu: Bacıyan-ı Rum

Kadınlar, Ahiliğin "kadın kolu" olarak adlandırabileceğimiz Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları) teşkilatına üye olmuşlardır. Ahi Teşkilatı'nın kadın kolu olan ve dünyanın bilinen en eski kadın teşkilatı olan Bacıyan-ı Rum mensupları Moğol istilasına karşı Ahilerle birlikte savaşmışlardır.

Ahilik Teşkilatı'nın Sonuçları

- Ahilik, Anadolu'da köylere kadar yayılarak Anadolu'nun daha kısa sürede Türkleşip İslamlaşmasını sağlamıştır.
- Göçebe Türkmenler yerleşik hayata geçirilerek hem İslami uyum kolaylaşmış, hem de Türk şehirciliği hız kazanmıştır.
- 13. yy'ın ikinci yarısına kadar çoğunlukla gayrimüslimlerin Türk olmayan yerli halkın elindeki sanat ve ticaret işlerine Müslüman Türkler de katılmış ve hızlanma kazandırmıştır.
- Türk esnaf ve sanatkârları arasında sağlanan dayanışma ve yardımlaşma sayesinde Ahilik önemli bir güç haline gelmiş, hız kazanmış, asayişin bozulduğu zamanlarda (Moğol istilası gibi zamanlarda) kendi otoritesini yürütmüştür.
- Dini ve ahlaki yapı korunmuştur.